

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 10:

Forespørgsel til udenrigsministeren og energiministerens:

»Hvilke foranstaltninger har regeringen iværksat for at opfylde målsætningen for FN's vedtagelse om at gøre 1982 til året for mobilisering af sanktioner mod Sydafrika, og på hvilken måde vil regeringen i fremtiden, nationalt som internationalt, arbejde for indførelse af effektivt virkende sanktioner over for Sydafrika?«

Af Riishøj (SF) og Steen Folke (VS).

(Forespørgslen anmeldt 7/12 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/12 82).

Begrundelse

Riishøj (SF):

Året 1982 blev af FN og med dansk tilslutning erklæret for året for mobilisering af sanktioner over for Sydafrika. På den baggrund er det naturligt her i folketinget at gøre status over forløbet af sanktionsåret og drøfte fremtidige initiativer fra dansk side. De seneste afsløringer af rederiet Trigons våbentransporter og den mangelfulde danske politiefterforskning i den forbindelse har givet denne debat en helt særlig aktualitet.

Sydafrika har stået på FN's dagsorden i årtier. FN-debatterne og FN-afstemningerne har efterhånden fået et noget stereotypet og ensartet forløb. Et massivt flertal af den tredje verdens lande kræver med stadig større styrke iværksættelse af effektivt virkende sanktioner over for apartheidstyret, alt imens de vestlige lande enten åbent modsætter sig indførelse af sanktioner eller – som Danmark – i ord fordømmer apartheid og i praksis gennem stærke økonomiske forbindelser forlænger apartheidstyrets overlevelse.

Baggrunden for denne hykleriske adfærd er klar nok. Sydafrika besidder meget store ressourcer af strategiske mineraler. Sydafrika fremstår for de mest reaktionære kræfter i Vest som et bolværk mod kommunismen. De vestlige lande har store økonomiske interesser i det sydlige Afrika, og Sydafrika er set fra en militær synsvinkel af stor strategisk værdi for USA. Alle disse forhold i forening har spærret for iværksættelse af effektivt virkende sanktioner. Dette eneste alternativ til

et blodbad i det sydlige Afrika synes at have endog meget ringe udsigter.

På denne baggrund er det overordentlig vigtigt for folketinget at behandle Sydafrika og sanktionsspørgsmålet. Apartheid er ikke blot et forbryderisk system ud fra en etisk, moralsk målestok, men apartheid udgør i stigende grad en direkte trussel mod verdensfreden. Apartheid er sagt med andre ord også i Danmark et alvorligt sikkerhedspolitisk problem. Med den forstærkede internationale økonomiske krise, med optrapningen af den internationale spænding mellem supermagterne og med den forstærkede modstand mod apartheidregimet i Sydafrika selv er faren for en supermagtskonfrontation omkring Sydafrika yderst aktuell. Uden en radikal kursændring fra Vestens side har befrielsesbevægelserne i det sydlige Afrika beklageligvis ikke andre alternativer end at skaffe sig den fornødne økonomiske og militære støtte fra Øst.

Der er på internationalt plan taget mange initiativer for at skaffe en såkaldt løsning om Sydafrika. Dissé forhandlinger, som er iværksat fra især amerikansk side, ledsages af forstærkede terrorangreb fra Sydafrika på nabostaterne. Økonomisk og militær afpresning er Sydafrikas og USAs metode til at drive frontlinjestaterne til forhandlingsbordet. Kolonialismens og imperialismens sande ansigt afsløres på en særdeles uhyggelig måde i spillet om Sydafrikas fremtid.

Denne debat vedrører i høj grad den danske indsats på sanktionsområdet. Danmark er slet ikke nogen ligegyldig stat i spørgsmålet om iværksættelse af effektivt virkende sanktioner. Som søfartsnation har vi et særligt ansvar for håndhævelsen af FN's obligatoriske våbenembargo. Som storimportør af kul fra Sydafrika og med store økonomiske interesser i Sydafrika er vi reelt med til at støtte apartheidregimet, og ved at undlade at stemme i FN for en generalforsamlingsbeslutning om at henstille til Den internationale Valutafond ikke at yde Sydafrika et rekordagtigt stort lån har vi meldt os blandt FN's rige mindretal i sanktionsspørgsmålet.

Enligt bør nævnes de fortsat omfangsrige transporter af olie til Sydafrika på A. P. Møllers skibe.

Der er i sandhed nok at diskutere, og det er forespørgernes håb, at denne debat i det mindste vil munde ud i en forstærket dansk